

Sloboda za izgradnju budućnosti

Sloboda nije samo pravo: ona je i odgovornost koja bi trebala navesti kršćane da se uključe u pokušaj rješavanja problema suvremenog društva.

Predstavljamo članak koji se suočava s tim pitanjem u svjetlu nekih učenja sv. Josemaríje.

28.02.2009.

"Želio bih da ste takvi buntovnici, slobodni od okova. Ja želim – to Krist baš želi! – da budete djeca Božja."[1]
Sv. Josemaría stalno je sve

ohrabrivao da imaju hrabrosti
trenirati svoju osobnu slobodu u
potpunosti – uz pripadajuću
odgovornost, pa čak i rizik koji uz to
ide. Bodrio nas je u obrani i
prihvaćanju te slobode, koju je Krist
za nas osvojio, bez obzira na to željeli
je drugi prepoznati ili ne željeli.

To je jedan od ključeva koji
otključava veličinu svakodnevnog
života. Za svakog muškarca i ženu
treba svakodnevno rasti ono što leži
u samoj srži njihova osobnog
dostojanstva: istinska sloboda djece
Božje.

Tijekom svog života sv. Josemaría je
sa žalošću promatrao kako različita
kulturalna i društvena kretanja
pridonose gubitku poštovanja osobne
slobode. Tu su ubrajaju "mentalitet
mase", različite vrste otuđivanja,
totalitarizam i diktature, te izobličeni
klerikalizam. Suočen s takvim
napadima na osobu i njezinu slobodu

on je reagirao s kršćanskog stajališta, čineći sve što je mogao kako bi obranio dostojanstvo svakog ljudskog bića. Jedan primjer njegove snažne obrane ljudske slobode članak je objavljen u madridskim novinama 1969. godine s naslovom "Bogatstvo vjere".

Sv. Josemaría je, baš kao i mi, živio u vrijeme kulturnog paradoksa, u kojem snažan osjećaj slobode ide ruku pod ruku sa sviješću o tome da je ta moć često zloupotrijebljena na različite načine. Povremeno je sloboda ograničena samo na sposobnost izbora, gubeći pritom težnju za savršenosti na koju je pozvana svaka osoba.

Možemo također primijetiti kod mnogih naših suvremenika odbacivanje osobne slobode u dužnosti izgradnje čovječnijeg društva, kad prepuštaju svoju

slobodu, gotovo ne shvaćajući, nekim drugim entitetima.

Vlade često preuzimaju zadatak da osiguravaju sve potrebe svojih građana, zanemarujući osobnu odgovornost pojedinaca. Mnogi ljudi – iako su im otvorene mnoge mogućnosti izbora u manje važnim pitanjima – koriste se svojom slobodom na prilično ograničen način, bilo zato što nisu osigurali vrijeme da o svemu promisle ili nemaju pristup informacijama potrebnim za donošenje odluka.

Suočeni sa silnim pritiskom postojećih struktura vlasti, tržišnih sila ili medija, mnogi ljudi sužavaju donošenje odluka samo na ograničen opseg vlastitoga privatnog života. Oni su u velikoj mjeri izgubili osjećaj osobnog sudjelovanja u izgradnji društva, gledajući na svoj zanemariv utjecaj u radnom okruženju ili na smjer ljudskog napretka u cjelini.

Svojim je naukom sv. Josemaría pomogao ljudima da se bore protiv odustajanja od svoje slobode i odgovornosti. Ohrabrivao ih je da se ne sklanjaju u svoj privatni svijet, nego da nadilaze život ograničen dnevnim zadacima i kućanskim poslovima, pronalazeći snagu slobode za izgradnju budućnosti.

Prema osnivaču Opusa Dei sloboda, u svojem najdubljem i osnovnom smislu, označava slobodu pred Bogom i za Boga i zato je nerazdruživo sjedinjena s osobnom odgovornošću. U anonimnosti velike mase osobna odgovornost pojedinca gubi se iz vida. Osobe postaju puki brojevi, gubeći svoju vlastitu osobnost. Sv. Josemaría nastojao je izvući svaku osobu iz anonimne mase, sastavljene od osamljenih pojedinaca kojima je uskraćen autentično ljudski odnos s Bogom i s drugim muškarcima i ženama.

Kao učitelj kršćanskog života htio je oblikovati slobodne osobe, djecu Božju koja se bore da budu s Kristom na križu, koja na tako pokazano slobodno sebedarje i poniznost žele odgovoriti darivanjem samih sebe. Ako se osobna odgovornost ne njeguje, ne mogu se oblikovati slobodne osobe.

Govorivši o osobnoj slobodi, sv. Josemaría ohrabrivao je sve kršćane da, kao prikaz svoje osobne slobode, aktivno sudjeluju zajedno s ostalim građanima u svim vrstama udruga.

Želio je da oni imaju važnu ulogu u praktičnim odlukama koje će odrediti sadašnjost i budućnost ljudskog društva. Kao što je često govorio: "Slobodno, i prema svojim sklonostima i sposobnostima, budi aktivan i djelotvoran u poštenim udrugama, javnim ili privatnim, u svome mjestu, sudjelujući u njima s punim kršćanskim osjećajem: te

organizacije imaju utjecaja na vremenita i vječna dobra ljudi."[2]

Veliki izazovi u povijesti čovječanstva trebali bi nailaziti na odgovorne kršćane koji se znaju poistovjetiti s Kristom na križu i koji shvaćaju da nas je On otkupio i oslobodio od ropstva. "Mi, djeca Božja, građani iste vrste kao i drugi, moramo 'bez straha' sudjelovati u svim poštenim djelatnostima i organizacijama, kako bismo tamo uprisutnili Krista. Ako bi netko od nas slobodno, bilo iz nemara ili udobnosti, propustio sudjelovati u aktivnostima ili odlukama ljudi o kojima ovisi sadašnjost ili budućnost društva, bit će od Gospodina strogo pitan da položi račun."[3]

Kod Sv. Josemaríje razumijevanje pravog ljudskog i kršćanskog značenja slobode uključivalo je herojsku obranu slobode u cijelo, nizu pitanja otvorenih za prosudbu u

profesionalnim područjima, u politici, u socijalnim i ekonomskim organizacijama, s kulturnih, teoloških i filozofskih stajališta itd.

On je uvijek branio zakonit i zdrav pluralizam karakterističan za svjetovni mentalitet, koji daje veliku važnost osobnoj slobodi.

Suprotstavljao je to gledište s klerikalizmom koji ne poštuje pravu autonomiju vremenske stvarnosti, prirodu i zakone koje je Bog dao stvorenjima. "Kad se vrijednost slobode razumijeva u potpunosti i kad se taj božanski dar slobode strastveno ljubi, tada se ljubi i pluralizam koji sloboda donosi."[4]

Na tom polju sv. Josemaría često je morao ići protiv struje kako bi pomogao ljudima razviti puni potencijal njihove osobne slobode. Dio tog napora uključivao je energičnu obranu teološke istine da je osobna sloboda bitna

karakteristika svjetovnosti vjernika laika.

To ni na koji način ne podrazumijeva da svećenstvo ili pobožni puk ne uživaju dar slobode. Prije nastoji istaknuti da djelovanje običnih kršćana u svijetu, budući da su kršćani, treba biti obilježeno ostvarivanjem slobode. Naravno, to je stvar kršćanske slobode, vođene istinama vjere po Kristu koji je Istina.

Sv. Josemaría je to sažeto izražavao: "Nema dogmi u vremenitim poslovima." [5] Tim izrazom on nije nastojao promicati bilo kakvu vrstu "kršćanskog liberalizma", u smislu odvajanja svjetovnih djelatnosti (politike, prirodnih ili društvenih znanosti) od vjere, tobože ograničene na privatnu pobožnost i teologiju. Ništa nije moglo biti dalje od njegova mišljenja.

Sv. Josemaría uvijek je energično inzistirao (kao element svog

naučavanja u vezi s posvećenjem svakodnevnog rada i svjetovnog uređenja) da kršćanska vjera treba rasvjetljivati sve vremenite probleme. Stoga kršćanin ne bi smio prestati biti kršćanin kad ulazi u parlament, bavi se medicinom ili arhitekturom, ili obavlja kućanske poslove. Jedinstvo života, koje je on smatrao temeljem kršćanskoga života, trebalo bi nas navesti da sve te brige (našu obitelj i profesionalni rad, te svijet u cjelini) predamo Kristu. Ali to bi trebalo biti učinjeno u punoj slobodi, bez ikakva oblika "fundamentalizma", ne ograničavajući kršćansku vjeru našim osobnim prioritetima i rješenjima, bez obzira na to kako pogodno i plemenito oni izgledali.

Dobro je poznato da je Sv. Josemaría čvrsto branio slobodu vjernika Opusa Dei. Često bi naglašavao da članovi Opusa Dei mogu biti na svim vrstama političkih položaja, ako to

nije u suprotnosti s katoličkom vjerom. "Takva svestranost očitovanje je dobrog duha", inzistirao je.[6] Smatrao je vrlo zdravim da postoje različita mišljenja o političkim pitanjima među članovima Opusa Dei, i govorio je snažno protiv bilo kakve "tiranije" u kojoj bi netko na vlasti nastojao drugima nametnuti svoja stajališta o vremenitim stvarima.

Svaki pokušaj da se određeni smjer u rješavanju vremenitih pitanja poistovjeti s vjerom, čak i uz najbolje namjere, bio bi oblik klerikalizma. Klerikalizam takve vrste, govorio je energično, bio bi jednak "tiraniji" koja briše osobne slobode. I to bi bilo potpuno nespojivo s kršćanskom svjetovnošću, koja je neodvojiva od istinske slobode.

Njegova ljubav prema slobodi vodila ga je da čini sve što je moguće, da osigura temeljitu formaciju, i u

teologiji, kako bi svaki vjernik mogao posvetiti svoj svakodnevni rad i obavljati apostolat u velikom duhu slobode, bez potrebe za posebnim uputama. U vezi s tim pitanjem, kao i mnogima drugima, sv. Josemaría bio je uistinu inovativan, i to ne samo inovacija radi.

"Nije u skladu s ljudskim dostojanstvom pokušavati popraviti apsolutne istine u pitanjima u kojima će svatko nužno gledati na stvari iz svoje točke gledišta, ovisno o konkretnim interesima, kulturnim sklonostima i osobnom iskustvu."[7]

To se ponekad pripisuje, i to opravdano, ljudskoj ograničenosti. Ali također treba shvatiti da je to usko povezano s ljudskim dostojanstvom. Sv. Josemaría je uvidio da poštovanje dostojanstva svake osobe podrazumijeva davanje značaja idejama i gledištima drugih muškaraca i žena. Svaki pokušaj uspostavljanja "apsolutne istine" u

vremenitim stvarima pokazao bi nepovjerenje u doprinos drugih ljudi u pronalaženju najboljeg načina djelovanja u skladu s istinom.

Dobro se podsjetiti kako je Sv. Josemaría, prosvijetljen Duhom Svetim, razmatrao o slobodi u njezinu najdubljem značenju, osjećajući i u određenoj mjeri razumijevajući stvarnost našeg božanskog sinovstva. Biti Božji sin ili kći znači biti slobodna osoba.

Sloboda djece Božje plod je "kenoze" (grč. "kenosis" – ispražnjenost, lišenost, poniženje), sebedarja Utjelovljene Riječi. Tek na križu Krist pokazuje, na uzvišen način i uz potpunu slobodu, svoju beskrajnu ljubav prema volji Očevoj. Svojom mukom i uskrsnućem osvojio je slobodu za sve muškarce i žene, te ostvario pobjedu uskrsnuća. Bujica ljubavi Svetog Trojstva dosiže svoj vrhunac u Kristovoj muci.

"Kad dođe trenutak koji je Bog odredio i u kojemu je čovječanstvo trebalo biti otkupljeno od ropstva grijeha, Isus se u Getsemaniju dobrovoljno i poslušno preda na žrtvu – znoj Mu postade kao guste kaplje krvi (usp. Lk 22, 44) – na žrtvu koju želi Otac."[8]

Kristovo bezuvjetno prihvaćanje volje Očeve najveći je primjer slobode i kraljevanja koje nastoji služiti cijelom čovječanstvu.

1. *Prijatelji Božji*, br. 38.
2. *Kovačnica*, br. 717.
3. *Kovačnica*, br. 715.
4. *Razgovori*, br. 98.
5. "Bogatstvo vjere", objavljeno u *ABC*, Madrid, 2. studeni 1969.
6. *Razgovori*, br. 98.

7. "Bogatstvo vjere", objavljeno u *ABC*, Madrid, 2. studeni 1969.

8. *Prijatelji Božji*, br. 38.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/hr-hr/article/sloboda-
za-izgradnju-buducnosti/](https://dev.opusdei.org/hr-hr/article/sloboda-za-izgradnju-buducnosti/) (5.08.2025.)